

Kraków jako poetycka Wieża Babel: Po co nam poezja?

2024-04-26

„Szczęśliwy naród, który ma poetę i w trudach swoich nie kroczy w milczeniu” – tak pisał Czesław Miłosz w wierszu dedykowanym Tadeuszowi Różewiczowi ¹. Kraków to szczęśliwe miasto! Miasto Literatury! Miasto pełne poezji, poetek i poetów! Co więcej, każda i każdy z nich mówi swoim głosem. Każda i każdy skoncentrowany na innych sprawach, z innej perspektywy postrzega świat, opisuje, ocenia, daje upust emocjom, krytykuje...

Dlaczego i dla kogo poeci piszą? Porozmawiajmy o tym podczas tegorocznej Nocy Poezji i poszukajmy własnej odpowiedzi na pytanie, po co nam poezja? Na co dzień i od święta. Czy ma wpływ na nasze życie? Czy zmienia nas? Co w nas zmienia? Co robi poezja? Zadziwia? Wkurza? Intryguje? Złości? Motywuje? Oburza? Wyzwala? Uwalnia? Koi? A może jest elastyczną formą dla wyrażenia różnych emocji? Stymuluje ruch myśli? Inspiruje?

Poetycki Kraków to wielogłos języków, myśli, estetyk poetyckich, jedne spotykają się i dialogują ze sobą, innym zupełnie ze sobą nie po drodze – brak im płaszczyzny porozumienia. Istna Wieża Babel! Poeci i poetki nie mówią jednym głosem i właśnie ten wielogłos jest ogromną wartością. Stymuluje do refleksji, do myślenia i poszukiwań, wyzwala idee. Jest formą wyrażania uczuć i emocji. W Noc Poezji 2024 przywołajmy tę różnorodność myśli, języków i estetyk twórczych.

Chcielibyśmy, aby Kraków – niczym poetycka mityczna Wieża Babel – w 14. Noc Poezji wybrzmiał wielogłosem myśli poetek i poetów, aby – za pomocą słów, metafor i symboli językowych – szukali oni porozumienia ze sobą i z nami – czytelnikami i słuchaczami.

Poza głosami współczesnych krakowskich poetek i poetów podczas tegorocznej Nocy Poezji warto przypomnieć twórczość Kazimierza Wierzyńskiego i Jarosława Iwaszkiewicza – współtwórców grupy poetyckiej Skamander, czy intymną i refleksyjną lirykę zaprzyjaźnionej ze Skamandrytami poetki z Kossakówki – Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej (byli rówieśnikami, w tym roku mija 130. rocznica ich urodzin).

W tym roku przypada również setna rocznica urodzin wybitnego polskiego poety, Zbigniewa Herberta – niech z Wieży Babel wybrzmi „Przesłanie Pana Cogito”: „ocalałeś nie po to aby żyć / masz mało czasu trzeba dać świadectwo / bądź odważny gdy rozum zawodzi” ², przesłanie „jegomością w naszym wieku, który stara się walczyć z rozpaczą” ³. Oddajmy także głos Czesławowi Miłoszowi, poszukując „pożytku z poezji” ⁴, w Jego wierszach, w świecie i na ziemi co to niczym ziarnko maku „naprawdę nie więcej”, wchodząc w Jego „Krainę poezji”.

W bieżącym roku mija 20 lat od śmierci Noblisty. Niech przemówi z poetyckiej Wieży Babel Stanisław Barańczak (w tym roku mija 10 lat od śmierci poety). Przeczytajmy na nowo Jego „Widokówkę z tego świata”⁵, przyjrzyjmy się „Korekcie twarzy”, temu co „Skłócone, pierzchające”, „Bez konturów”, „Bez poprawek”, „Bez powrotu”...

Wspomnijmy też Jerzego Harasymowicza. W tym roku mija 25 lat od śmierci piewcy gór i polskich Madonn, tego, który pisał „wyłącznie. *uczuc starym drapakiem*” – jak śpiewała Elżbieta Adamiak – i nie miał nic „tylko z daszkiem nieba / zamyślony kaszkiet”.

Warto przypomnieć także twórczość chilijskiego poety, Laureata Literackiej Nagrody Nobla (1971), Pablo Nerudy, uważanego za jednego z najwybitniejszych i najbardziej wpływowych poetów XX w. Inny noblista, kolumbijski pisarz Gabriel García Márquez, nazwał Nerudę największym poetą XX w. wszystkich języków⁶. W 2024 roku przypada 120 rocznica urodzin Pablo Nerudy.

W tym roku warto również pamiętać o Annie Świrszczyńskiej. W ramach Nocy Poezji poznamy laureatkę lub laureata 11. edycji Konkursu im. Anny Świrszczyńskiej na Książkowy Debiut Poetycki, zainicjowanego przez Miasto Kraków, od trzech lat organizowanego przez Bibliotekę Kraków we współpracy z Miastem. Rok 2024 jest szczególnie, przypada bowiem 115 rocznica urodzin i 40 rocznica śmierci Anny Świrszczyńskiej.

Noc Poezji to przede wszystkim jednak spotkanie z twórczością współczesnych krakowskich poetów. Konfrontacja i pojedynki poetyckie.

Organizator Nocy Poezji 2024, Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa, czeka na propozycje oryginalnych i innowacyjnych projektów autorskich, obejmujących m.in. tematyczne spotkania i biesiady poetyckie, warsztaty literackie, gry miejskie, poezję w przestrzeni miejskiej, eksperymenty literackie z wykorzystaniem nowych mediów, poetycki slam oraz spacer literackie. Mile widziane będą projekty podejmowane we współpracy, przez kilka podmiotów, w oryginalny sposób wspierające markę Krakowa jako miasta poetów i poezji – Krakowa Miasta Literatury UNESCO.

Termin realizacji: **11-13 października 2024 r.**, przy czym preferowane będą wydarzenia planowane na 12 października oraz noc z 12 na 13 października.

Termin zgłaszania propozycji upływa **20 maja 2024 r.**

Propozycje niskobudżetowych projektów (**oczekiwany udział finansowy Miasta Krakowa nie może przekraczać 10 tys. zł brutto**) do programu 14. edycji Nocy Poezji, można składać

do Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK:

- osobiście w Kancelarii Magistratu, Plac Wszystkich Świętych 3-4,
- pocztą na adres: ul. św. Krzyża 1, 31-028 Kraków z dopiskiem „NOC POEZJI 2024” (decyduje data stempla pocztowego),
- drogą mailową (pod warunkiem, że objętość zgłoszenia nie przekracza 1 MB) na adres: edukacja.kulturowa@um.krakow.pl z dopiskiem NOC POEZJI 2024 w temacie wiadomości.

Propozycja powinna zawierać:

0. tytuł projektu,
0. planowane miejsce i czas realizacji,
0. opis koncepcji, w tym cel realizacji, 4)kosztorys realizacji projektu,
0. informację o przewidywanych adresatach,
0. krótką informację o autorze/ autorach oraz inicjatorach (jeśli osoby lub podmioty nie współpracowały dotychczas z miastem), a także realizatorach/wykonawcach.
0. wskazanie podmiotu (osoba prawna), z którym – w przypadku ujęcia projektu w programie – zostanie zawarta umowa.

Organizator zastrzega sobie prawo wyboru projektów do programu Nocy Poezji 2024, uwzględniając ich atrakcyjność i oryginalność, w tym powiązanie z motywem przewodnim, charakter, lokalizację, adresatów, a także ogólną kwotę środków zabezpieczonych na realizację programu w budżecie miasta.

W przypadku wybranych projektów realizacja następuje na podstawie umowy zlecenia zawieranej z pomysłodawcą (tj. podmiotem wskazanym w przedstawionej propozycji). Dodatkowe informacje można uzyskać w Wydziale Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK pod numerem tel.: 12 61 61 917.

Realizowana cyklicznie Noc Poezji ma na celu wspieranie i rozwijanie kompetencji i praktyk czytelniczych, a także promocję poezji za pomocą nowych i atrakcyjnych form. Noc Poezji zachęca do własnych poszukiwań, interpretacji i reinterpretacji utworów poetyckich. Wzmacniają też markę Krakowa jako miasta poetów i poezji. Ta Noc integruje wokół poezji i kultury słowa środowiska twórcze i artystyczne, instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe, wydawców i księgarzy, a także mieszkańców różnych części miasta i gości odwiedzających Kraków – Miasto Literatury UNESCO. Warto wspomnieć, że przed jedenastu laty Kraków, jako pierwsze polskie miasto, został uhonorowany tym zaszczytnym tytułem. NOC POEZJI stanowi jeden z komponentów marki [KRAKOWSKIE NOCE](#).

Dodatkowe informacje:

Informacja administratora o przetwarzaniu danych osobowych. Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) informujemy, że administratorem, czyli podmiotem decydującym o tym, jak będą wykorzystywane Państwa dane

osobowe, jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą: pl. Wszystkich Świętych 3-4,

31-004 Kraków. Państwa dane osobowe będą przetwarzane przez nas wyłącznie w celu organizacji przedmiotowego naboru propozycji, do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane u nas przez co najmniej 3 lata, po czym zostaną zniszczone. Informujemy, że mają Państwo prawo do żądania od administratora dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania, a także prawo do przenoszenia danych.

Przypisy:

1. [Czesław Miłosz, „Do Tadeusza Różewicza, poety” Czesław Miłosza, wiersz opublikowany w tomie „Światło dzienne” \(1953\).](#)
2. [Zbigniew Herbert, „Przesłanie Pana Cogito”, cyt. za: Zbigniew Herbert, „Wiersze zebrane”, opracowanie edytorskie Ryszard Krynicki, Wydawnictwo a5, Kraków 2008, s. 439-440.](#)
3. [Andrzej Franaszek, Herbert: biografia, Wydanie I, t. t. II, Kraków, s.410-426. ⁴ Czesław Miłosz „Ars poetica”](#)
4. [Czesław Miłosz „Przypowieść o maku”](#)
5. [Stanisław Barańczak, „Wiersze zebrane”, Wydawnictwo a5, Kraków 2006, s. 380.](#)
6. [Zob.: https://www.democracynow.org/2004/7/16/the_greatest_poet_of_the_20th](https://www.democracynow.org/2004/7/16/the_greatest_poet_of_the_20th)